

YABANCI DİL SEÇİMİ VE YABANCI DİL POLİTİKALARI**Deniz KÜZECİ¹****Öz**

Yabancı dil asırlardır öneminin bilinmesine rağmen henüz istenilen düzeyde öğrenilmesi sağlanamamıştır. Yabancı dil politikalarının yanlış olması, öğrenme sürecinde eğitimcilerin yetersizlikleri veya yabancı dili formalite bir ders niteliğinde düşünülerek isteksiz öğrencilerle birlikte nota yönelik davranış ve tutumlar sergilemeleri ve yabancı dil seçiminin sadece birkaç dil ile sınırlı olması gibi nedenlerle yabancı öğretimi gerçekleştirilememesi ve ülke menfaatleri doğrultusunda istenilen hedeflere ulaşılamamaktadır. Ayrıca yabancı dil öğrenme zamanı ve tercihlerin yerinde olmaması da diğer olumsuz engelleyici faktörlerdir. Yabancı dilin öğrenme zamanının çok iyi tespit edilerek, ulusal tartışmalar sonucunda planlı ve programlı olarak müfredatta yerini almalı ve öğretim sürecinde ciddiyle üzerinde durulmalıdır.

Anahtar kelimeler: *Yabancı dil öğretimi, yabancı diller, yabancı dil seçimi, yabancı dil politikaları*

Language Selection and Foreign Language Policy**Abstract**

Foreign language learning, despite its importance is known for centuries, has not yet achieved to the desired level. Unsuccess of foreign language teaching depend on the such reasons: lack of foreign language practice, incompetence of the teachers in the learning process or their thinking foreign language as a formality lesson, reluctant students' behaviors and attitudes for notes, and being limited of preference foreign language to only a few language. Time of learning a foreign language and wrong preferences are also other negatives factors. As a

¹ Yrd. Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi dkuzeci@atauni.edu.tr

result of the national debates, foreign language learning should take place as planned and scheduled in the curriculum and should focus on seriously on the teaching process by determining the time of learning the language very well.

Keywords: *Teaching foreign language, foreign languages, foreign language preference, foreign language policies.*

Giriş

Yabancı Dil Öğretimi hemen hemen dünyanın her yerinde çok farklı tartışmalara neden olmuş ve olmaya devam etmektedir. Yabancı dil uygulamaları her ülkede olduğu gibi ülkemizde de farklılıklar göstermekte ve yabancı dil öğretiminde istenilen başarılar elde edilememektedir. Bu anlamda yabancı dil sorununa ışık tutmak amacıyla yabancı dil uygulamalarını irdelemeye çalıştık.

Yabancı Dilin Öğrenme zamanı

Lao Tzu “Binlerce kilometrelik bir yolculuk tek bir adımla başlar.” demiştir. Yabancı dil içinde bir ilk adım elbette gereklidir. Ancak ne zaman başlanırsa başlansın yolun tamamlanması için ilerlemenin istikrarlı, istekli ve son adıma kadar sabırla devam ettirilmesi zorunludur. Yabancı dil süreci görüldüğü kadar zor olmasa da sabır gerektiren bir süreçtir. Akşamdan sabaha yabancı dil öğrenme düşüncesi yolun başlamadan bitmesinden başka bir şey değildir. Doğru bilgi, doğru amaç ve doğru yöntemlerle ilerleyen dil öğrenme süreci başarılı olacaktır. Yabancı dilin üzerinde durulması gereken başka bir husus ta yabancı dilin öğrenme süresinin sonu yoktur. Yani beşikten olmasa da mezara kadar süreç devam eder. Çünkü öğrenmeye ara verildiğinde öğrenilenler de unutulur ve zamanla kazanımlar da kaybedilmiş olur ki yabancı dil öğrenme süreci tersine bir duruma döner. Yabancı dilin öğrenme alanları çok geniş olduğundan öğrenme eylemini sekteye uğratmadan devam ettirmek gerekir. Özellikle çalışma alanında dili öğrenmeye başlayarak diğer alanlar daha sonra izlenmelidir. Tüm alanların içinde kaybolmadan yavaş ve emin adımlarla ilerlemek gerekir.

Doğru seçenekleri takip ettiğimizde her öğrenme eylemi bir sonraki öğrenmeyi kolaylaştıracağı için dil öğrenme süreci giderek daha kolay ve daha zevkli bir sürece dönüşecektir. Kulaktan dolma veya internette yetkin olmayan

kişilerin yapmış oldukları açıklamaları dikkate alarak yanlış hareket etmemeli, daha detaylı araştırmalarla doğru kararlar verilerek yabancı dile başlanmalıdır. Katherine'nin şu sözü dikkat çekicidir. "Ben öğretmem, öğrencilerin yetişebileceği bir ortam düzenlerim."(Nagel 1999,22) Dilde de ortam oldukça önemlidir. Yabancı dilin öğrenilmesi için en iyi ortam o yabancı dilin kullanıldığı ülkedir. Ancak bu seçenek her zaman elde edilebilir olmadığında diğer şartları ve ortamları eksiksiz tamamlamak gerekir. Bu ortam ve şartların gerçekleşmesi hususunda verilecek her taviz, terk edilecek her kural başka tavizleri doğuracaktır ki bu da farkında olmadan birçok önemli meseleyi gözden kaçırmamıza sebep olur ve sürecin tamamlanmasına engel teşkil eder.

Günümüzde yabancı dilin öğrenme zamanının sıfıra veya sıfıra yakın bir yerlere çekilmeye çalışıldığı, çocuğun beşik ucunda yabancı dile yalan yanlış telaffuz ve tümcelerle mecbur edildiği tavır ve davranışlara tanık olmaktadır. Bu davranışların özenticilikten başka hiçbir anlam ifade etmediğinin bilinmesi gerekir. Bu tür hastalıklar gerek ebeveynlerde görülen davranışlar olabileceği gibi akademik bilgi şöleni ve bilimsel toplantılara kadar uzanan yanlış anlayış ve tutumlar doğru yabancı dil öğrenme sürecinin kafasını karıştıran hususlardır. Şöyle ki anaokullarında yabancı dili savunan akademisyenler vardır. Bu da kreş ve anaokullarında etkisini göstermekte, bu gibi yerler amaçlarından saparak daha anadilini öğrenme süreci başında olan çocukların başka bir dil ile eşsüreçli olarak eğitilmeleri gibi yanlış bir yol izlemelerine neden olmaktadır.

Yukarıda bahsettiğimiz nedenlerin iyice anlaşılabilmesi için anadili ile yabancı dil tanımlarının yeniden hatırlatılması ve anadil yabancı dil ayrımının iyice ortaya konması uygun olacaktır. Böylece çocuğun öğrenme sürecinde yapılabilecek hatalar engellenmiş ve yabancı dil öğretiminde uygun zaman ve yöntemlerin seçimine katkıda bulunulmuş olunacaktır.

Anadil nedir? sorusunun cevabını pek çok kez tanımlamış olarak benzer bilinen tanımları zikretmemek için farklı bir tanım getirmek daha doğru olur. Anadil tek dildir. Kısa ve öz olarak herhangi bir eğitim program ve sürecine ihtiyaç duyulmadan veya katılmadan günlük ihtiyaç ve iletişimimizi sağladığımız kendiliğinden, aile fertleri arasında öğrendiğimiz ilk ve tek dildir. Anadilimizle evreni tanır etrafımızdaki eşya ve fertlerin kim olduklarını ve neye yaradıklarını öğrenir, ihtiyaçlarımızı gideririz. Anadil içinde sürekli yaşadığımız bize ait

toplumun dilidir ve bu dili paylaşır, onunla iletişimimizi kurarız. Anadili çocuğun yaşayacağı toplumun eğitim düzeyine göre ve çocuğun öğrenme ortamındaki şartlara bağlı olarak beş ila on beş yaşına kadar devam edebilir.

Yabancı Dil ise çocuğun ya da kişinin bilmediği bir dildir. Yani adının da ifade ettiği gibi yabancı kalmış, yabancı bir milllete ait olan dildir. Özellikle vurgulamak istediğim şey bir dilin yabancı dil sayılabilmesi için yabancı kalması, o dile yabancı kalınması, belli bir müddet bilinmemesi şarttır. Yabancı dili anadilinin tamamlanması sürecinden sonra edinilmek istenen ikinci bir dil olarak tanımlayabiliriz. Kreş ve anaokullarında anadilini dahi bilmeden iki buçuk- üç yaşlarındaki bebeler verilerek istenilen ikinci bir dil yabancı dil olmaktan çıkar, anadile paralel bir dil olur ki buda özentilikten öteye gitmeyen bir yaklaşım olarak kalır.

Çocukların beyin gelişim süreçleri yaşlara göre olduğundan çocuğa verilmek istenen fazla bilgi çocuğun öğrenme kapasitesinin üzerinde olacağı için yapılan zorlamalar sadece İngilizce olarak: “What is your name? My name is” Cümlelerinden çok fazla ileriye gitmeyecektir. Diğer taraftan bir dili anlamaya çalışırken güçlük çeken çocuk ikinci dilin yapısı ve karmaşıklığı içerisinde boğuşacak, aile fertleri veya eğitimcilerin baskıları ile de iyice öğrenme sürecinden kopacaktır. Hatta anadilindeki öğrenme sürecini bile olumsuz etkileyecek çocukta anti öğrenme tavrı gelişerek kişilik bozukluğuna götürecek kadar olumsuz tesirlerinin olması kaçınılmaz olacaktır.

Anadili öğrenme süreci tamamlandıktan sonra planlı ve programlı bir şekilde akıl melekesi tamamlanmış bir çocuğun kendi istidadı ve arzusu ile gerekirse yol gösterilerek veya danışmanlık hizmeti alınarak çocuğa öğrenmesini istediği, kendi seçtiği ikinci dili yine uygun eğitim ortamlarında yetkin kişiler tarafından verilmesi en doğru karar olacaktır.

Her yaşın fert için ayrı bir anlamı ve ayrı izlenmesi ve yaşanması gereken bir süreci vardır. Nasıl çocuğumuzun sırtına elli kilogramlık bir çimento torbasını verip taşınmasını istememiz akıl dışıysa, çocuğumuzun gelişimini tamamlamamış beynine fazla yük yüklemek de çok fazla akılcı olmayacaktır. Çocuğun oyun çağında oynamaya, zıplamaya zaman harçayarak beden uzuvlarının gelişimini tamamlaması, beden gelişimi ile beraber beyin gelişiminin de beklenmesi en

Yabancı Dil Seçimi ve Yabancı Dil Politikaları

doğru yol olacaktır. Yavrularını büyüten bir aslanın izlediği yol doğal ve en doğru yoldur. Bir hayvan iken belli bir süre yuvanın dışına çıkarmaz, içerde gelişimlerini tamamlamalarını ve gözlerini açmalarını bekler. Sonra yuvanın önünde gezintiye çıkararak anne gözetiminde ilk hareketlerle kas gelişimleri sağlanır. Sonra yavrular kendi aralarında kendilerine özgü bedensel hareketlerle yaşam kabiliyetlerini geliştirirler. Ve anne basit bir av ile av eğitimine başlar. Süreç basitten zora doğru ve doğaldır. İnsanoğlunun hayvanlardan çok şey öğrendiğini bilmekteyiz. Verdiğimiz örneğin dil için de geçerli olabileceği düşüncesiyle her işin bir öğrenme zamanı olduğunu, bunu seçerken çok dikkatli davranmamız gerektiği düşüncesindeyim. Kaş yaparken göz çıkarmak da vardır. O halde şu mantıkla hareket etmemiz izlenecek en doğru yoldur. Mademki yabancı dil öğrenmek istiyoruz ilk önce o dil öğrenecek kişiye yabancı denebilecek kadar yabancı kalmalıdır.

Diğer taraftan toplum ve bireylerin milli hedef ve düşünceleri vardır. Yabancı dil anadili kadar sevilmez ama anadilinden daha iyi kullanılabilir. Burada yabancı dil seçimi yaparken dikkat etmemiz gereken pek çok husus vardır. Ve bu da bizi süreci doğru ilerlememize götürecektir tek şeydir.

Yabancı Dil Eğitim Politikaları

Ülkemizde yabancı dil denildiği zaman ilk akla gelen İngilizcedir. Siyasi ilişkiler ve politikalar, teknolojik farklılıklar ve ihtiyaçlar, eğitim öğretim projeleri yabancı ülkelerle beraber o ülkelerin dillerini de birbirlerine yaklaştırmaktadır. Geçmişteki ülkeler arasındaki ilişkiler ekonomik güçleri doğrultusunda Amerika ve İngiltere'yi başrol oynayan ülkeler konumuna getirmiştir. Doğal olarak ta bu ülkelerin dilleri diğer ülkelerde ön plana çıkmıştır. Ancak yabancı dil denildiğinde aklımıza sadece İngilizce gelmemeli. Dünya üzerinde bir kısmı aynı dili konuşan 180 den fazla ülke vardır. Ancak birçok ülkede birden fazla dil ve yerel diller vardır. Amerika'da yapılan bir araştırmaya göre "1999 yılında ABD Dilbilim Yaz Enstitüsü tarafından yayımlanan bir rapora göre, dünya üzerinde tek kişinin konuştuğu 51 dil var ve bunların 28'i Avustralya'da. Bunun dışında 500 kadar dilin yüzün altında, 1500 kadarının binin, 3000 kadarının on binin ve 5000 kadarının da yüz binin altında konuşanı var. Dünya dillerinin % 96'sı nüfusun yalnızca % 4'ü tarafından konuşulduğuna göre, bir yığın dilin yok olmaya yüz tutması hiç de şaşırtıcı değil. Yeryüzünde

var olan dillerin % 50'si iki dilli ya da çok dilli insanlar tarafından konuşulmaktadır. Papua Yeni Gine'de 700'ün üstünde farklı dil vardır ve bunların üçte biri eğitim sisteminde kullanılmaktadır. Bugün yeryüzünde kaç dilin konuşulduğunu, kesin bir sayı vererek söylemek güçtür. Bu güçlük, kimi lehçelerin bir dil durumuna gelmeleri dolayısıyla ayrı birer dil sayılıp sayılamayacakları konusundaki kararsızlıktan, yeryüzünün iyi tanınmayan bölgelerinde daha işlenmemiş, incelenmemiş, yazı dili durumuna gelmemiş dillerin varlığından ve bir dile ya da dil ailesine bağlılığı kesinleşmemiş dillerin bulunmasından doğuyor. Bununla birlikte yeryüzünde konuşulan dil sayısının ortalama Dünya dilleri üzerinde yetkili bilgilerin işbirliğiyle hazırlanan 'Les langues du monde' adlı yapıtta kesin bir sayı belirtmenin olanaksızlığına değinilmekte ve 2.500-3.500 kadar dilin varlığından söz edilmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce yapılan iki sayıma göre-lehçeler bir yana bırakılırsa-dünyada yaşamış ve yaşayan dillerin sayısının 2.796 olduğu belirtilir."²

Bir dil bir insan iki dil iki insan düşüncesinden hareketle yabancı dilin son derece önem arz ettiğini tekrar vurgulamakta fayda vardır. Bu kadar çok dil seçeneği varken neden sadece İngilizce sorusuna verilecek cevaplara bakmalıyız. Üniversitelerin dolayısıyla akademisyenlerin çalışmalarının toplumun ve siyasi erkin önüne ışık tutmaları gerekir. Yabancı dil politikaları dil konusunda yetkin olmayan siyasilere bırakılırsa ülke açısından oldukça yanlış kararlar uygulamaya konabilir. Bu da ülkenin gelişimi ve dışa açılımı açısından son derece yanlış, kısıtlı ve bağımlı davranışlara neden olur. Bu anlamda akademik çalışmaların siyasilere yol göstermeleri gerekir.

Yabancı dilde eğitim veren biri olarak öğrencilerimizin ilk etapta öğrendikleri dilin konuşulduğu ülkeye gittikleri, oralardan izlenimler edindikleri, bu izlenimlerini ülkemize getirdiklerini gözlemlemekteyiz. Diğer taraftan öğrendikleri yabancı dili ile çok çeşitli ilişkiler kurdukları, gittikleri ülkelerde işe girdikleri, evlendikleri, iş sahibi oldukları, o ülkelerde üniversitelere ve eğitim sistemlerine dâhil oldukları, başka alanlarda eğitim aldıkları, başka meslekleri icra ettikleri bilinmektedir. Hatta zamanla ülkemize birçok iş imkânı ve

² <http://www.haberkita.com/dunya/dunyada-konusulan-dil-sayisi-h100426.html>

Yabancı Dil Seçimi ve Yabancı Dil Politikaları

donanımla geldikleri de görülmektedir. Kısaca yabancı dil bir toplumun dışa açılan kapısıdır veya kapılarıdır.

Yüzlerce ülke ve yüzlerce dil mevcut iken diğerleri cılız kalan, sadece İngilizceden ibaret siyasi ve yabancı dil politikası temelden yanlış ve ülkemize yapılan kötülüktür. Özellikle son zamanlarda Japonya, Çin, Malezya, Singapur, Güney Kore, Tayland, Rusya ve birçok ülke teknolojileri açısından batılı ülkelere göre çok daha ileri seviyelerdedirler. Birçok uzak doğu ve Afrika ülkelerinde doğal zenginlikler ve iş imkanları mevcuttur. Bunu bir sayı ile ifade edecek olursak 180 ülke kapılarını açmış çeşitli iş ve menfaatleri paylaşmak üzere bizleri beklemektedir. Buda yukarıdaki bahsi geçen konularda anlattığımız üzere yabancı dil sayesinde olacaktır. İnsanların bildikleri dilin ülkesine gitme heves ve istekleri dışa açılan kapıların çoğalmasına sebep olacaktır.

Şimdi ülkemizdeki yabancı dil uygulamalarına bakalım. Ülkenin tüm Anaokulu, kreş ve ilk ve orta öğretiminde, tüm üniversitelerinde İngilizce tek olarak birinci yabancı dil durumundadır. Öğrenenlerin çok küçük bir kesimi hariç geri kalanı öğrendikleri İngilizce yukarıda ifade ettiğimiz gibi What is your name? Seviyesindedir. Üniversitelerin tamamında İngilizce bölümleri vardır. Bu bölümlerden mezun olanlarda ülkenin işe yaramayan İngilizce öğrenimine yetmemektedir. Diğer iki batı dili Almanca ve Fransızca hemen hemen yarım asırdan beri yanlış politikalar nedeniyle etkilerini kaybetmiş iki yabancı dildir. Üniversitelerde programları açık olan bölümler öğrenci bulamazken yeni üniversitelere bu bölümlerin açılması amaçsız ve sonuçsuzdurlar. Tam kadro ve altyapıları hazır olan bu bölümler hangi nedenlerle bilinmez Yüksek öğretim programlarının kitapçıklarından çıkarılmışlardır. Ve zaman zaman değişen yöneticilerle programlara alınıp çıkarılmaları da istikrarsızlığı beraberinde getirmekte ve böylece bu bölümlerin ülkeye yapacakları menfaatleri engellenmektedir. Doğu dilleri Arapça ve fars dili yıllarca ihmal edilmiş, diğer dillerin eğitim sistemimizde adı bile geçmemektedir. Bunun anlamı dili öğretilmeyen ülkelerin açık kapılarından içeri girmenin önü kesilmiştir. Eğitim sistemimizin tamamında birinci yabancı dil olan İngilizcenin konuşulduğu iki ülkeye gitmek için vize almanın güçlükleri bir tarafa, Amerika'ya gitmenin pahalı ve imkânsızlığı da bu dilin çok da cazip, tercih edilebilir olmadığını göstermektedir.

Ülkemizin milli menfaatleri gereği yabancı dil politikamızın derhal gözden geçirilmesi ve gerekli değişikliklerin yapılarak her ülke ile bağ kurulmasını sağlayacak şekilde yabancı dil bölümlerinin çoğaltılması gerekmektedir. Milli futbol takımımızın Uğruna şehit kanı akıttığımız Güney Kore'ye giderken tercüman sıkıntısı ülkemizin bir ayıbı olarak manşetlere atılmıştı. Benzer duruma düşmemek için Hemen hemen ülke sayısına eşit üniversite sayımızla her üniversiteye bir farklı bir yabancı dil bölümü açılarak dünya üçten, beşten büyüktür mantığı ile dünyanın diğer köşelerine ulaşmamızın yollarının açılması milli menfaatlerimiz gereğidir. İngilizcenin dünya dili olmasının temelinde bu dilin ülkelerinin ekonomik güçlerinin olmasıdır. Ekonomik çıkarlarımız gereği bir yabancı dil politikası bu yüzden gereklidir.

Ülkemizin tanıtımı, turizm potansiyelimizin zenginleşmesi, değişik maden ve ham madde kaynaklarına ulaşma, değişik kültürleri tanıma, değişik kültürlerin bizi tanınmasını sağlama ve farklı ülkelerin bilgi ve teknolojilerini paylaşma ancak ve ancak yabancı dil çeşitliliğinin artması sayesinde mümkündür. Karşılıklı anlaşmalarla dilini öğreteceğimiz ülkelerin eğitim programlarına kendi dilimizin de öğretilmesini sağlatarak karşılıklı bir etkileşim ve çıkar ilişkisi içerisinde yabancı dil politikası izlememiz gerekir. Bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar ülkeye bağımlı veya zorunlu olmak zayıflığın ve bilgisizliğin sonucudur.

Yabancı dilin üniversitelerde bilimin önünde bir engel olduğu, yaklaşık beş ila on yıl boyunca kendi anabilim dalını bırakıp yabancı dili geçmeye çalışan, hiç derslere girmeyen, girse de dersle alakaları olmayan, gece gündüz yıllarca çalışan akademisyenlerin durumları içler acısı olsa da birçoğunun pes etmek zorunda kaldıkları bilinmektedir. Yabancı dil sınavlarının bilgiyi ölçer nitelikte olmamaları, uzun paragraflar, benzer seçenekler gibi amaçsız soru tiplerine verilen komik sürenin de başarısızlığa neden olduğu bilinmektedir. Bu komedinin en trajik-komik yanı ise bu sınavlardan geçenlerin büyük birçoğunun kendilerini ifade edebilecek seviyede bile dile hâkim olmadıkları, öğrendiklerini de üç ila altı ay içinde unuttukları görülmektedir. Başka bir komedi ise yabancı dil sınavı zulmünden kurtulanların akademik düşünmeyip bu sınavların gerekliliğini savunmaları ve hatta ölçütlerin zorlaştırması düşüncelerini desteklemeleridir.

Yalnızca akademik anlamda değil her anlamda yabancı dilin bilinmesi, teşvik edilmesi gerekmektedir. Ancak insanlar yapmış oldukları eğitimden sorumlu tutulmaları, kendilerini o alanda yetkin kılmamanın çabalarını araştırmaları gerekmektedir. Dayatma bilim bilim olmaz. Bilim ve teknoloji dış faktörlerden etkilenmekle birlikte özünde bilim ve teknoloji taklit edilebilir olanı yeğlenmemeli, orijinal olmalıdır. Bu anlamda her millet gibi bizde bilim ve teknoloji alanında arkadan giden değil önde takip edilen olabilmemiz açısından dışarıya gözümüzü kapatmadan kendi anadilindeki çalışmalarını ön planda tutmalıyız. Akademisyenlere ekonomik teşviklerle birlikte yabancı dilden çeviri gibi orijinal eser kazandırma ölçütleri getirilebilir.

Yabancı Dil Seçenekleri ve Yabancı Dil Seçimi

Ülkemizde yabancı dilin zorunlu öğretim süreçleri dışında, yabancı dil öğrenme isteği insanların yabancı ve farklı kültürlerle olan merakından kaynaklanmaktadır. Zorunlu olarak tercih ettirilen yabancı dil öğretimi formaliteden öteye gitmemekte, derslere devam edilmemekte veya devam konusunda titiz davranılmamakta, dersler ve sınavlar son derece basit düzeyde herkesin yapabileceği, çalışmayı gerektirmeyecek şekilde olması zorunlu yabancı dilin uygulanmasındaki sıkıntılardan kaynaklanan olumsuzlukları göz önüne koymaktadır. Zorunlu yabancı dil eğitim kurumlarında eğiten ve eğitilen arasında yazısız bir kontrat ile “siz bana sıkıntı yaratmayın ben de size göz yumayım” anlamında geçirilen basit düzeyde metotsuz ve amaçsız, formaliteden öteye geçmeyen dersler olarak kalmışlardır. Yabancı dil öğrenmenin zorluğunun bilinmesine rağmen, gerçek anlamda yapılan yabancı dil sınav sonuçları matematik sınav sonuçları ile karşılaştırıldığında matematik sınavından kalan öğrencilerin oranı yarıdan fazlayken yabancı dil sınavlarından kalan öğrenci yok denecek kadar azdır. Benzer bir karşılaştırmayı Türk Dili dersi sınavları ile yapacak olursak Türk Dilinden kalan öğrenci sayısının yabancı dilden daha fazla olduğu görülecektir. Bu da zorunlu verilmek istenen dersin formaliteden başka bir anlam ifade etmediği tezimizi teyit ettiği anlamına gelir.

Yüksek okullarda yabancı dil bölümlerinde verilmek istenen yabancı dil eğitiminin de benzer nedenlerle öğretilmediği görülmektedir. Bu bölümlerin tercih sebepleri farklı olmakla beraber eğitim sürecindeki uygulama eksiklikleri ve hataları sonucu aynı noktaya taşımaktadır.

Yüksek Öğretimde Yabancı dil okumak isteyen öğrencileri üç grupta inceleyebiliriz. Birinci grup Aileleri yabancı ülkede olan veya yabancı ülkeyle bağları olan öğrenciler. Birçoğu bu ülkede doğup büyümüş olan öğrenciler olarak o ülkenin dilini bildiklerinden yabancı dili tercih etmektedirler. Bu öğrencilerin yabancı dil tercihleri ilk tercihleridir. Bunları da iki kısımda inceleyebiliriz. Bir kısmı bu dili bildikleri, sevdikleri için daha da ileriye götürmek düşüncesinde olanlar. Diğerleri ise hiç çalışmadan bildikleriyle hazır konmayı düşünenler. Bu iki grubun eğitim sürecinde gösterdikleri tavırları düşünecek olursak, iki zıtlık bir arada yapılacak eğitimin kalitesinin diğer grubu da olumsuz etkileyeceği ve ilerleyen süreçte sayısız sorunlarla karşılaşılabilceğini göstermektedir. İkinci grup yabancı dili son sıralarda tercih edenlerdir. Bunların çoğu herhangi bir yüksek öğretim programını kazanamama durumunda boşta kalmamak için en düşük puanlı yabancı dil puanlarıyla üniversiteye girip bir programdan mezun olma düşüncesiyle tercih yapan öğrencilerdir. Bu şekilde tercih yapan öğrenci kitlesi temelde amaçsız, planlı programlı çalışma düşüncesinden uzak, çeşitli ailevi sorunları olan ekonomik ve sosyal düzeyi düşük olan öğrencilerdir ki bu öğrenci kitlesi ile başarılı bir eğitim sürecinden söz etmek hayali olur. “Sosyal boyut, ekonomik boyut ve pedagojik boyut ile bağlantılıdır; Bu konulardaki kombinasyonun potansiyelini algılamak için, her şeyden önce eğitimin daima içinde teknoloji kullanımlarının olduğu kadar örgütlenme ve üretim yönetiminin de kolektif ve bireysel bilincin temel kaynaklarından kabul edilen global sosyal bir süreç olduğu fikrini kabul etmek lazım.”(Unesco 1979,88) Böylece ikinci grup öğrenci kitlesi daima sorunlu, çalışarak okumayı sürdüren, ekonomik sorunlarıyla boğuşan, diplomaya yönelik, günü birlik ders çalışmayan öğrencilerdir. Bu öğrencilerin öğrenme istekleri son derece düşük olduğundan yabancı dilde bir gelişme kaydedemeyecekleri muhakkaktır. Diğer grup ise yabancı ülke veya kültür merakı doğrultusunda yabancı dil bölümünü tercih eden gruptur. Bu grup öğrenci kitlesinin belli bir amacı vardır ancak bu kitlenin sayısal oranı son derece düşüktür. Bilinçli veli ve öğrenci kitlesi daha çok tercihlerini tıp, eczacılık gibi popüler ve gelir getirme durumunun kesin ve çok yüksek olduğu bölümleri düşündükleri görülmektedir. Öğrenci tercihlerini etkileyen en büyük faktör mezuniyet sonrası devlet tarafından en fazla ihtiyaç duyulan, atama oranı en fazla olan öğretmenlik bölümleridir. Bu da sadece İngilizceyi büyük bir oranda ön plana çıkarmaktadır. 2014 yılı öğretmenlik atamalarında kırk bin öğretmen kontenjanı içinden Fransızca kontenjanı 5 iken

Yabancı Dil Seçimi ve Yabancı Dil Politikaları

Almanca 252, İngilizce kontenjanı 3931 kontenjan ayrılmıştır. Arapça 203, diğer diller hemen hemen yok denecek kadar azdır. Çince ve İspanyolca kontenjanı 1 iken Rusça, İtalyanca, farsça, Japonca gibi birçok dilde kontenjan verilmemiştir. İngilizceye verilen kontenjan sayısı oransal hatanın boyutuyla alakalıdır. Yani başımızda dünyanın en büyük ülkesinin dili Rusçanın yabancı dil programlarına girmemesi ekonomik ve milli menfaatlerimizin aleyhine bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır.

Yabancı dil seçeneklerinin paylaşılmasında ki oransal farklılıklar veya diğer bir anlamda oransal hatalar yabancı dil tercih seçeneklerinin neredeyse tek dille sınırlandırılması yabancı dil tercihlerini de zorunlu olarak tek dile veya birkaç dile indirgemektedir. Öğretmen atama kontenjanlarındaki sayısal oranlar eğitim sürecinde var olan ve ihtiyaca binaen verilen kontenjanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Tabloda görüleceği gibi, 2008 rakamlarına göre 6.5 milyar kişiye ulaşan dünya nüfusunun % 40'ı ana dili olarak dokuz dili konuşmaktadırlar. Bu dokuz dili konuşanların toplam sayısının dünya nüfusuna oranı ise % 68'dir.”³

DİL	ANA DİLİ OLARAK	TOLAM KONUŞUR SAYISI
Çince (Mandarin)	600 Milyon	1,5 Milyar
İngilizce	350 Milyon	1 Milyar
Hintçe-Urduca	460 Milyon	650 Milyon
Fransızca	130 Milyon	500 Milyon
Türkçe	325 Milyon	400 Milyon

³ <http://www.cokbilgi.com/yazi/dunya-uzerindeki-diller-hakkinda/>

İspanyolca	330 Milyon	350 Milyon
Arapça	200 Milyon	300 Milyon
Rusya	165 Milyon	275 Milyon
Portekizce	215 Milyon	235 Milyon
Almanca	100 Milyon	180 Milyon

“Yabancı dil öğrenme milli sorun, konuşma ise fobi oldu.”⁴ Alıntıda da anlaşıldığı gibi yabancı dil öğretim süreci her ülkede olduğu gibi bizim de milli sorunumuz olmuştur. Aslında yabancı dil tanımı tam olarak yapılamamış veya anlaşılammış, yabancı dil denilince hangi dil veya dillerin aklımıza geldiği ve nedenleri yeterince açıklanmamış veya yanlış açıklanmıştır. Yabancı dili ne kadar niçin öğrenmemiz gerektiği ve dünyanın yabancı dile bakış açısı ve yabancı dil öğretim programlarının yeterince irdelenmemesi gibi birçok sorunun cevabını bulamamış bir ülke olarak, kendi milli ve manevi değerlerimiz üzerine müfredata konulan derslerin içeriği ve gerekliliği hususlarında yıllarca tartışmalar yaşanmaktadır. Yabancı dil konusunda henüz bir toplumsal tartışmaya imkân tanınmadan her zaman müfredatlarda zorunlu ders olarak yerini alması, yabancı dilin öneminin kavratılmadan topluma dayatılması, öğrenme sürecindeki gevşek, ciddiyetsiz bir anlayışın oluşmasına sebep olmaktadır. Bu anlayışla başarıya ulaşmak şöyle dursun adımı bile söyleme cesaretini göstermeyen öğrenci kitleleri kaçınılmaz sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. “Dil özünde psikolojiktir.” Galichet 1963, 219) Ana dili psikolojik iken yabancı dilin kat kat psikolojik bir eylem olması muhakkaktır. Martinet’in belirtmiş olduğu gibi “Dil sosyal bir varlıktır.” (Martinet 1970, 8,10) Bu nedenle toplumsal bir tartışma ve toplumsal bir mutabakatla yabancı dil süreci belirlenip ve öğretim programlarında en doğru biçimiyle yerini almalıdır. Öğrenme sürecini uygulayanın da öğrenme sürecinden

⁴ <http://www.memurlar.net/haber/391732/>

etkilenenin de toplum olması toplumun karar alma aşamasında söz hakkı olması sonucunu ortaya koyar. Bu nedenle toplum üzerinde yapılacak sondaj çalışmaları yabancı dil uygulamaları konusunda gerekli olduğu kadar doğru ve gerçekçi olacaktır.

Sonuç

Yabancı dil öğretimi ülkeler arasında ki ilişkiler açısından önemli olmakla birlikte, yabancı dilin bir ülkenin programında bilinçli bir şekilde koyulması, yabancı dil seçiminin bilinçli olarak yapılması gerekir. Yabancı dil ve ana dili kavramlarının iyi tanımlanması, yabancı dil olarak sadece birkaç dilin değil tüm dünyaya hitap edecek birçok ülkenin dillerinin karşılıklı olarak programlara alınarak, anadilini tamamlamış, kendi bilincinin farkında olarak bireylerin yabancı dil eğitimi yapmaları gerekmektedir. Tek tip yabancı dil öğretimi yabancı dili öğrenen toplumları sömürge psikolojisine sokar ve ekonomik ve kültürel açıdan insanlar üzerinde bağımlılık oluşturur. Sonuç olarak yabancı dil süreci bir ülkenin uzun tartışmalar sonucunda doğru bir şekilde aldığı kararlarla yapılması ülke menfaatleri açısından önemlidir.

Kaynaklar

<http://perso.enslyon.fr/lucie.martinet/recherche/interet/fr/GrapheSociauxLinguistique.pdf>, (10.03.2015)

Greta, K.N. (1999). *Öğrenimin Taosu*, Çev. Beno Kuryel, Beyaz Yayınları, ist. S.22

<http://www.haberkita.com/dunya/dunyada-konusulan-dil-sayisi-00426.html>
(10.03.2015)

Unesco, (1979). *Apprendre et travailler* NICI,1979 Belgique

<http://www.cokbilgi.com/yazi/dunya-uzerindeki-diller-hakkinda/>(11.03.2015)

<http://www.memurlar.net/haber/391732/>(15.03.2015)

Galichet, G. (1963)*Methodologie Grammaticale*, Etude psychologique des structures,Presses Universitaires de France, Paris

Martinet, A. *Elements Linguistiques Générale*, Armand Colin, 1991,Paris.